

Opgave Strategie en omgeving

Portefeuillehouder(s):	Luzette Kroon, Cees Pieter van Burgsteden, Monique Plantinga, Remco van Maurik, Gerben de Boer en Frank Jorna
Organisatie:	Opgave Strategie en omgeving

Beleidsproducten

- Bestuur
- Eigen plannen
- Externe communicatie
- Plannen van derden
- Ondersteunende beheerproducten

Waar zijn we van

De opgave Strategie en Omgeving wil bestuur en organisatie goed voorbereiden op de maatschappelijke ontwikkelingen die op ons afkomen en die van betekenis zijn voor het waterschapswerk, nu en in de toekomst. Klimaatverandering, het vorm geven aan een meer gebiedsgerichte aanpak, participatie, digitale ontwikkeling, het zijn een paar voorbeelden die voor het inrichten van ons werk van groot belang zijn. Door stil te staan bij de vraag wat mogelijk over enkele jaren de agenda bepaalt, kunnen we ons tijdig én beter voorbereiden op de voor ons relevante ontwikkelingen.

Trends en ontwikkelingen

Ten opzichte van de begroting heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan, die impact hebben gehad op ons werk in 2024.

FPLG

Minister Wiersma heeft op 4 september 2024 laten weten niet door te willen gaan met het Nationaal Programma Landelijke Gebied (NPLG). In november heeft zij daarna in brieven aangegeven hoe zij Ruimte voor Landbouw en Natuur (RLN) ziet als opvolger van de landelijke, gebiedsgerichte aanpak. Duidelijk is geworden dat op Rijksniveau niet langer integraal wordt aangestuurd. Het is onduidelijk hoe doelen voor water, natuur en landbouw in het landelijk gebied kunnen worden gerealiseerd. Eerder was al bekend geworden dat het Transitiefonds, en dus de financiering voor de transitie in het landelijk gebied, is geschrapt.

De eerste tranche van het maatregelpakket FPLG was al goedgekeurd, waardoor circa € 180 miljoen naar Fryslân komt. Dit geld is vooral bedoeld voor lopende programma's zoals onder andere het veenweideprogramma.

Rekening houden met water en bodem

De minister van I&W heeft in oktober 2024 een brief gestuurd over de rol van water en bodem in de ruimtelijke ordening. Dit is een vervolg op de Kamerbrief 'Water en bodem sturend in de ruimtelijk inrichting' (WaBoS) door de toenmalige minister van I&W in oktober 2022. De belangrijkste wijziging ten opzichte de WaBoS-brief uit 2022, is dat het woord 'sturend' uit 'water en bodem sturend' is vervangen door 'rekening houden met water en bodem'. De uitgangspunten en de gedachte achter het rekening houden met het water- en bodemsysteem in de ruimtelijk inrichting zijn echter in principe onveranderd. Wetterskip heeft de structurerende keuzes uit de WaBoS-brief vertaald in de Blauwe Omgevingsvisie/FK2050+.

Wet voor Versterking participatie op decentraal niveau

In juni 2024 is een wetsvoorstel goedgekeurd voor meer participatie bij waterschappen. Nieuw ten opzichte van de huidige situatie is dat het verplicht is om inwoners te betrekken bij de voorbereiding, de uitvoering en de evaluatie van beleid en plannen van het waterschap. In het participatiebeleid en de participatieverordening, die in 2023 zijn vastgesteld, was al rekening gehouden met deze aanstaande wijziging. Het beleid en de verordening hoeven wat betreft deze wetswijziging dan ook niet te worden aangepast. Wel moeten we nu verplicht aangeven op welke wijze we invulling geven aan het uitdaagrecht.

Netcongestie

Eind juni 2024 bleek dat Liander het Friese elektriciteitsnetwerk later gaat uitbreiden dan gepland. De afronding van het project NuLelie stond gepland voor 2025/2026, maar netbeheerder Liander is genoodzaakt de opleverdata te verschuiven. Dit betekent dat we langer te maken krijgen met netcongestie. In de Energievisie die in het begin van 2025 klaar is, zullen we deze ontwikkeling meenemen en vaststellen hoe we een betrouwbare, betaalbare en duurzamere energievoorziening kunnen bewerkstelligen.

Samenvatting realisatie beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel staat de voortgang van de realisatie van de beleidsmaatregelen. Iedere beleidsmaatregel wordt verder toegelicht.

Gebiedsgericht werken

Wat wilden we bereiken?

Werken als één overheid

Ons waterschap is van en voor de samenleving. Ons werk begint bij wat nodig is voor die samenleving. We gebruiken onze kennis en de informatie over het watersysteem om praktische oplossingen te vinden, samen met de betrokkenen in een gebied. Daarbij letten we ook op wat voor de toekomst verstandig is. Ons werk kan niet los worden gezien van een breed maatschappelijk bewustzijn over hoe we met onze omgeving omgaan. Opgaven moeten ook steeds meer in samenhang en integraler worden opgepakt. We werken in de gebieden daarom nauw samen met provincie en gemeenten, als één overheid. Het participeren in verschillende regiodeals en het samen uitvoeren geven aan het uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust zijn hiervan voorbeelden.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Zorgen voor duidelijk aanspreekpunt in elk gebied.

Voortgang maatregel

Het implementatieplan Gebiedsgericht Werken wordt verder uitgerold. Intussen zijn de gebiedsteams ingericht en zijn er aanspreekpunten per gebied, van bestuurlijk tot aan operationeel niveau. Deze aanspreekpunten kunnen nog worden versterkt. Passend binnen de huidige capaciteit is dit maar beperkt mogelijk. De eerste opzet van gebiedsgericht werken is voorlopig intern gericht. We proberen deze nieuwe manier van werken eerst zelf uit voordat we anderen erbij betrekken.

Het aansluiten van de gebiedsgerichte aanpak op de opgave gestuurde organisatie levert onvoorziene complexe uitdagingen op. Ook het aansluiten op gebiedsgericht werken bij andere overheden is complex gezien het veranderende politieke speelveld (bijvoorbeeld het vervallen van het FPLG).

Om gebiedsgericht werken te laten slagen wordt door de complexiteit een doorontwikkeling van de organisatie van mogelijk meerdere jaren verwacht.

De indeling van de streekagenda van de provincie in zes gebieden wordt gevolgd. Indien de provincie de indeling van streekagenda aanpast naar de FPLG-indeling naar grondsoort in zeven regio's wordt op termijn gekeken of Wetterskip Fryslân hierin gaat volgen. Wanneer en of de provincie overgaat naar de FPLG-indeling is vooralsnog niet bekend. De gebiedsgerichte aanpak was gekoppeld aan het FPLG, maar omdat dit nu niet meer doorgaat, is het onzeker of deze aanpak ook (eerst) blijft liggen.

Intensiveren samenwerking met provincie en gemeenten.

Voortgang maatregel

Er vindt op allerlei manieren samenwerking plaats tussen de Friese overheden. Op www.samenfryslan.nl is hiervan een overzicht gegeven. In een aanzienlijk deel van de samenwerkingsverbanden neemt ook Wetterskip deel samen met andere Friese overheden. Een traject waarin Friese overheden samenwerken is het FPLG. Ook in verschillende regiodeals werken Friese overheden, waaronder Wetterskip, samen. Steeds kijken we naar de wateropgaven in deze trajecten. Hoe belangrijker het onderdeel water, hoe intensiever de betrokkenheid van ons zal zijn.

Regiodeals

Als zevende en ook laatste regio in Fryslân is de regiodeal Súdwest door het rijk toegekend. Het programmaplan en de samenwerkingsovereenkomst worden in maart 2025 bestuurlijk voorgelegd. Daarna kunnen de eerste projecten uitgevoerd worden.

SOK Sudwest Fryslân

Om goede afspraken te maken over de samenwerking aan het begin van het traject stellen we samenwerkingsovereenkomsten (SOK) op. We werken aan een overkoepelende overeenkomst voor de SOK Sudwest Fryslân, maar die loopt vertraging op. Onder deze valt het uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust. De concept SOK ging uit van een gezamenlijke governance die financieel gezamenlijk gedragen wordt. Dit stuitte op weerstand. De provincie werkt op dit moment aan een nieuwe SOK.

Elke regio telt

Het Rijk heeft 11 regio's in Nederland aangewezen om de opgaven en transities te stimuleren. Op 13 december 2024 heeft het Rijk een brief gestuurd met de opdracht aan de aangewezen regio's, om een uitvoeringsprogramma op te stellen. In ons beheergebied zijn de gebieden Noordelijke kleischil en Zuidoost Fryslân aangewezen. Onder regie van de gemeenten wordt samen met de provincie en Wetterskip het uitvoeringsprogramma opgesteld.

Uitvoering geven aan Uitvoeringsprogramma Friese IJsselmeerkust.

Voortgang maatregel

We onderzoeken dit. De eerste resultaten zijn ontvangen en worden verwerkt. Gezien het grote aantal ingediende initiatieven en het zorgvuldig toetsen op haalbaarheid loopt het uitvoeringsprogramma vertraging op. We hopen in het einde van het tweede kwartaal van 2025 met een voorstel voor een uitvoeringsplan te komen.

Wat wilden we bereiken?

Participatie

De zorg voor de leefomgeving is een collectieve verantwoordelijkheid. Samenwerking tussen overheden en participatie met inwoners en bedrijven in een gebiedsgerichte aanpak zijn daarom essentieel. Zoals we dat bijvoorbeeld doen bij het NPLG en het herijken van het waterbeheerplan. Door de omgeving bij ons werk te betrekken, krijgen we tijdig de onderlinge belangen, meningen en creativiteit in beeld. Dit maakt de kwaliteit van ons werk beter en vergroot het draagvlak voor de maatregelen die we nemen. Daarnaast willen we maximaal aansluiten bij de initiatieven die er binnen een gebied zijn en zoeken naar kansen voor samenwerking.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Vorbereiden discussienota voor toepassing principe Right to Challenge.

Voortgang maatregel

Op strategisch niveau is een discussiestuk voorbereid voor het dagelijks bestuur waar keuzemogelijkheden liggen om het uitdaagrecht toe te passen. We hebben hierin de nieuwe "wet Versterking participatie op decentraal niveau" meegenomen. Hierin staat nu dat we verplicht moeten aangeven op welke wijze we invulling geven aan het uitdaagrecht.

Met uitdaagrecht kan je de kloof dichten tussen waterschap en inwoner/maatschappij. Participatie biedt ons ook al veel mogelijkheden om deze kloof te dichten. We hebben nieuw participatiebeleid ontwikkeld en vastgesteld. We werken nu aan verdere implementatie. Om de drie jaar evalueren we het participatiebeleid en indien nodig actualiseren we het. Uitdaagrecht is onderdeel van ons participatiebeleid.

Wat wilden we bereiken?

Jongerenraad

In 2023 is de jongerenraad ingesteld om jongeren mee te laten denken over beleid en besluiten. Zo zorgen we ervoor dat het belang van komende generaties doorklinkt in wat we als waterschap vandaag doen. Jongeren zijn vaak onbevangen, hebben een heel andere kijk op de wereld en kunnen dat op een prikkelende en verfrissende manier verwoorden. Hun inbreng vergroot de kwaliteit van ons werk.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Starten jongerenraad.

Voortgang maatregel

In 2024 is de jongerenraad gestart met 7 leden. De leden zijn gedurende het jaar meegenomen in het werk van het waterschap. Door presentaties, werkbezoeken en excursies hebben zij zich voorbereid op het uitbrengen van hun eerste advies. Dit duurt langer dan verwacht en het is hen daarom niet gelukt om in 2024 een eerste advies op te leveren. De verwachting is dat zij hun eerste advies in het eerste kwartaal van 2025 presenteren. Naast het kennismaken met de wereld van het waterschap zijn de jongeren ook bezig geweest met het leggen van contact met andere jongerenraden. Zo hebben ze deelgenomen aan de Nationale jongerenradendag van de koepel organisatie Nationale jeugdraad.

Innovatie en lobby

Wat wilden we bereiken?

Innovatie

Innovatie is een noodzakelijk onderdeel van ons waterschapswerk. Vanuit onze rol als waterautoriteit maken we verbinding met onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en de maatschappij om met nieuwe kennis en inzichten de klimaatopgaven aan te kunnen. Zo werken we samen met Wetsus en Centre of Expertise Water Technology (CEW). Ook innoveren we gezamenlijk met andere waterschappen zoals in het Waterschapshuis en bij STOWA.

We ontwikkelen het innovatieprogramma verder langs vier met elkaar verbonden lijnen: sociaal, digitaal, technisch en proces. Het programma digitale transformatie gebruiken we daarbij als voorbeeld. We zorgen voor meer regie in ons innovatieprogramma en brengen er meer focus in aan. We vergroten de zichtbaarheid door te laten zien aan welke innovaties we werken.

We willen bereiken dat innovatie binnen ons werk de ruimte biedt die iedere afzonderlijke medewerker ervaart om zaken beter slimmer of anders te doen. In het innovatieprogramma leggen we verbindingen tussen verschillende opgaves zodat mogelijk verschillende innovaties elkaar kunnen versterken.

Wat hebben we daar voor gedaan?

We maken een uitwerking hoe we het innovatief vermogen van onze organisatie ontwikkelen.

Voortgang maatregel

We hebben in 2024 een startnotitie aangeboden aan het dagelijks bestuur en een presentatie gegeven over hoe we nu werken aan innovatie en hoe we onze innovatiekracht willen versterken. We komen begin 2025 met een verdere uitwerking hoe we nieuwe kennis en inzichten duurzaam kunnen inzetten. In dit voorstel verbinden we de innovatiegebieden data, technologisch en sociaal.

Intussen zitten we qua innoveren ook niet stil. We gaan door op de al ingeslagen weg en werken door aan bestaande innovaties. Ook verkennen we nieuwe innovaties. We hebben de interne overlegstructuur voor innovatie versterkt.

In 2024 zijn er mooie resultaten behaald met onze innovatieprojecten. Zo zijn er innovatieprijzen gegeven aan ProjectPHA2USE en aan een project over scheurendetectie in dijken met Artificial Intelligence.

Wat wilden we bereiken?

Educatie

We kiezen voor de samenwerking met onderwijs, overheid, bedrijfsleven en inwoner. Het is positief voor de toekomstige arbeidsmarkt, we worden zichtbaarder en het is ook een goede manier om onze dilemma's in het waterbeheer te delen. Naast stages bieden we educatieve excursies aan bij onze locaties. Daarnaast werken we samen met andere waterschappen aan het ontwikkelen van educatiemateriaal voor het onderwijs. Binnen onze eigen organisatie werken we samen met andere projecten om inwoners te bereiken met educatieve doelen. Door een verdere professionalisering van de educatiefunctie kunnen we nog gericht onze functie richting het onderwijs vervullen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Professionaliseren educatiefunctie.

Voortgang maatregel

We hebben de educatiefunctie ondergebracht bij de vakgroep bestuursadviesing, communicatie en omgeving. Hierdoor zijn er betere verbanden te leggen met het bezoekerscentrum van het Woudagemaal en het team communicatie.

In 2024 hebben we veel educatie-activiteiten ondernomen en circa 160 educatieverzoeken binnengekregen. We geven gastlessen, doen mee aan evenementen, verzorgen lezingen, ondersteunen bij profielwerkstukken en staan op open dagen van scholen. In 2024 hebben we met onze activiteiten circa 3500 leerlingen bereikt.

Onze nieuwe jeugddijkgraaf is in 2024 geïnstalleerd. Zij gaat mee naar educatiebijeenkomsten en is actief op de socials om jongeren te bereiken.

Wat wilden we bereiken?

Lobby

Onze lobby richting Den Haag en Brussel is een belangrijk onderdeel van het financieel beleid. We zetten in op cofinanciering van onze projecten en zoeken daarin samenwerking met de provincie en de Unie van Waterschappen. We hebben de komende jaren te maken met grote en complexe opgaven, alleen al vanuit de Rijksbrief Water en bodem sturend. Die opgaven gaan over méér dan water alleen en overstijgen vaak ook de financieringskracht van afzonderlijke waterschappen. Via de lobby koppelen we bestaande Europese en landelijke budgetten aan deze grote opgaven en zetten we ook in op het beschikbaar komen van nieuwe middelen. We gaan er van uit dat onze inzet zichzelf terugbetaalt. Binnen de Unie van Waterschappen nemen we ook onze verantwoordelijkheid in het trekken van een aantal onderzoeks- en lobbydossiers.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Opstellen lobbystrategie.

Voortgang maatregel

We hebben een lobby-aanpak opgesteld en deze gedeeld met het algemeen bestuur. Deze aanpak is toegelicht op een informatieavond, waarbij ook getoond is hoe nu al wordt gewerkt aan lobby. We doen het al zoals in het voorbeeld van het PFAS verbod en bij de HWBP-financiering, maar willen het nog verbeteren met onze nieuwe aanpak.

Wat wilden we bereiken?

Internationale samenwerking

Het programma Blue Deal heeft één duidelijk doel: in 2030 20 miljoen mensen wereldwijd aan schoon, voldoende en veilig water helpen. De waterschappen, onder de naam Dutch Water Authorities, stellen zich daarbij op als een partner die helpt bij het zoeken naar oplossingen. We leren over en weer, waardoor ook de Nederlandse waterbeheerders hun werk kunnen blijven verbeteren. Wetterskip Fryslân levert een bijdrage aan het internationale samenwerkingsprogramma Blue Deal Mozambique. Het programma ondersteunt de drie Mozambikaanse waterschappen om hun taken op het gebied van planning en administratie, waterveiligheid, watervoorziening en waterkwaliteit te verbeteren. We ondersteunen de gemeente Beira bij haar taken wat betreft sanitatie en stedelijk waterbeheer. Het programma levert een bijdrage aan duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) als schoonwater, sanitatie en klimaatactie.

Naast de Blue Deal participeert Wetterskip Fryslân in het project Iwamamba. Doel is om het grondwaterbeheer in een deelgebied van het waterschap ARA Sul (één van de drie Mozambikaanse waterschappen) te verbeteren. Wij leveren hiervoor de expertise. Vanuit het Kennismakings- en Introductieprogramma Waterschappen Internationaal (KIWI) leveren we inzet bij het Blue Deal partnerschap in Peru.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Uitvoeren Blue Deal programma.

Voortgang maatregel

We voeren het Blue Deal programma uit en verzorgen de landelijke coördinatie van het partnerschap in Mozambique. In 2024 zijn tijd en geld grotendeels ingezet conform de gemaakte afspraken. Door maatschappelijke onrust na de verkiezingsuitslag in oktober 2024 kon er niet meer gereisd worden, waardoor een deel van activiteiten stil is komen te liggen. Ook de geplande bespreking/ jaarvergadering met de directies van de Mozambikaanse waterbeheer organisaties (ARA's) in december is daardoor komen te vervallen.

Buiten Mozambique is vanuit het KIWI programma één collega ingezet in het Blue Deal partnerschap Peru op het gebied van klimaatadaptatie. Daarnaast is er inzet/ondersteuning geweest van één andere collega voor het Blue Deal partnerschap Indonesië op het gebied van kustbescherming.

Wij zijn partner in het IWAMAMBA-project, waarbij we ARA Sul Mozambique ondersteunen. We zetten tijd en geld in conform de gemaakte afspraken. In 2024 is goede voortgang geboekt. Het geplande werkbezoek voor november is uitgesteld in verband met de veiligheidssituatie.

In 2024 zijn er twee buitenlandse delegaties van waterbeheerders ontvangen bij Wetterskip Fryslân.

Een nieuwe vraag vanuit het ministerie van I&W is verder het onderzoeken van de mogelijkheden voor samenwerking en uitwisseling met Caribisch Nederland. Hierover zijn in 2024 overleggen gevoerd.

Wat wilden we bereiken?

Frysk

Wy geane troch mei it útfieren fan it Fryske taalbelied. Wy moedigje ús minsken oan om Frysk te praten en te antwurdzjen yn de taal dêr't wy yn oansprutsen wurde. Op oanfraach jouwe wy in Fryske oersetting fan de ynformaasje dy't wy biede fia ynternet.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Mei oare oerheidssynstânsjes wurdt besjoen hoe't bestjoersgearkomsten yn de sprektaal ûndertitele wurde kinne.

Voortgang maatregel

Yn febrewaris 2024 is de ûndertiteling fan de Notubiz-opnamen fan gearkomsten fan it algemien bestjoer en de kommisjes úteinsetten. Hjirnei binne mei weromwurkjende krêft ek eardere gearkomsten, fan septimber 2020 ôf, foarsjoen fan ûndertiteling. De teksten wurde in dei letter taheakke en binne automatysk oanmakke mei transkripsjesoftware. It giet dus net om fertalings, mar om ûndertiteling yn de taal sa't dy sprutsen is.

Klimaatmitigatie

Wat wilden we bereiken?

Klimaatpartner

Wetterskip Fryslân is sinds 2023 energieneutraal en wil in 2030 klimaatneutraal zijn en circulair in 2050.

We voeren de energie- en duurzaamheidsmaatregelen van ons klimaatprogramma uit in vijf sporen en hanteren de uitgangspunten uit het programma voor al ons werk. De opgave strategie en omgeving staat voor uitvoering van spoor 5 - klimaatpartner (waaronder circulaire economie).

De andere sporen - energie, fossielvrij, waterketen en infrastructuur – worden door de opgaven watersysteem, waterketen en bedrijfsvoering uitgevoerd.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Uitvoeren energie- en duurzaamheidsmaatregelen uit klimaatprogramma

Voortgang maatregel

De voortgang van het klimaatprogramma loopt goed, maar er zijn ook aandachtspunten. Deze beleidsmaatregel staat op oranje vanwege de zorg over de maatregelen die we moeten nemen in onder andere de waterketen. Die zijn complex om uit te voeren en daar lopen we mogelijk vertraging op. Omdat we nog iets meer dan zes jaar de tijd hebben om ons doel van klimaatneutraliteit in 2030 te bereiken, begint de tijd te dringen.

Om beter zicht te krijgen op de te treffen maatregelen maken we een routekaart klimaatneutraal en circulair Wetterskip Fryslân. Hierin staan alle maatregelen die we de komende jaren willen gaan nemen om ons doel in 2030 te halen. Een belangrijke bouwsteen hierin is de energievisie die in 2024 is opgesteld. De routekaart is begin 2025 klaar en vormt input voor de perspectiefnota 2026-2030. Als onderdeel van de routekaart evalueren we het klimaatprogramma en kijken we specifiek naar de benodigde maatregelen in de waterketen.

Klimaatadaptatie

Wat wilden we bereiken?

Klimaatbestendig waterbeheer

We hebben in samenwerking met de provincie de Blauwe Omgevingsvisie (BOvi) Fryslân Klimaatbestendig 2050+ opgesteld. De BOvi is een integrale langetermijnvisie voor de toekomst van het Friese watersysteem. De visie geeft aan hoe het watersysteem en het waterbeheer richting kunnen geven aan toekomstige ontwikkelingen op het gebied van landgebruik en land(schaps)inrichting. De kaders van het Rijk hoe water en bodem sturend zijn bij de ruimtelijke ordening, zijn hierin vertaald naar Fryslân. We gebruiken de BOvi als input bij de totstandkoming van het Fries Programma Landelijk Gebied (FPLG), de Novex - ruimtelijk arrangement, voor de herijking van het veenweideprogramma en actualisering van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI).

De visie maken we concreter door ons beleid daarop aan te passen en ons waterbeheerprogramma 2022-2027 te herijken. Onderdeel daarvan is onder andere het toetsen van onze watergebiedsplannen op klimaatbestendige maatregelen.

In praktische zin geven we invulling aan de visie binnen het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) met aandacht voor de klimaatbestendigheid van zowel nieuw als bestaand bebouwd gebied.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Nieuwe regeling voor wateren buiten de hoofd- en secundaire wateren

Voortgang maatregel

Op grond van de overeenkomst stedelijk water uit 2016 verstrekken wij een financiële bijdrage aan gemeenten voor het onderhoud aan hoofd- en secundaire watergangen en open water en vijvers. In 2023 hebben we samen met gemeenten de bestaande regeling duidelijker gemaakt. In maart 2023 zijn de bij deze regeling behorende middelen door het algemeen bestuur vastgesteld en verwerkt in jaarlijkse bijdrage van Wetterskip Fryslân aan de gemeenten.

Uitwerken BOvi middels herijking Waterbeheerprogramma 2022-2027

Voortgang maatregel

Er is een tussenbalans van het waterbeheerprogramma 2022-2027 opgesteld in het licht van de blauwe omgevingsvisie.

Biodiversiteit

Binnen onze opgaven maken we gebruik van ecosysteemdiensten die afhankelijk zijn van biodiversiteit. Planten zuiveren het water, houden oevers en dijken stevig en concurreren met exoten en blauwalgen. Daarmee wordt overlast door giftige stoffen, oeverafkalving, overmatige baggervorming, Amerikaanse rivierkreeften, grote watervogel en blauwalgen verminderd of zelfs voorkomen. Natuurlijke beken houden water vast. De natuur werkt voor ons. Daarnaast moeten we voldoen aan wettelijke verplichtingen zoals de kaderrichtlijn water, wet natuurbescherming en exotenbeleid.

Wat wilden we bereiken?

Gezonde ecosystemen die bijdragen aan onze opgaven

Aandacht voor biodiversiteit is onderdeel van en gekoppeld aan ons regulier werk, het zit in het DNA van alle wetterskippers en draagt bij aan een effectief waterbeheer. Voor het oplossen van onze opgaven nemen we natuurlijke oplossingen mee in de afweging. We kijken dus breder dan alleen technische oplossingen. Biodiversiteit is een indicator voor een goede ecosysteemtoestand. We laten in de verschillende opgaven zien welke maatregelen wij op het gebied van biodiversiteit nemen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

We bestrijden invasieve exoten

Voortgang maatregel

De uitwerking van deze actie is opgenomen in de opgave watersystemen.

We verbeteren ons beleid voor waterkwaliteit en ecologie (inclusief Flora en Fauna)

Voortgang maatregel

In 2024 is samengewerkt aan beverbeleid van de provincie Fryslân. Het Wetterskip werkt ook aan een risicoanalyse voor het beverbeheerplan, dat we samen met de Faunabeheereenheid Fryslân opstellen in 2025. Het opstellen en bijwerken van het beleid voor flora en fauna wordt in 2025 uitgevoerd. Ondertussen werken we wel aan de bestrijding van invasieve exoten en het verantwoord omgaan met beschermde soorten op basis van bestaand beleid. In 2025 wordt de startnotitie van een nieuwe nota flora aan het algemeen bestuur voorgelegd.

We geven uitvoering aan ons Útfieringsplan bioferskaat

Voortgang maatregel

We hebben in 2024 een succesvolle themabijeenkomst blauwe verbindingen georganiseerd om kennis te delen met gemeenten, IVN, de Friese Milieu Federatie en de Provincie Fryslân. Er is een oproep gedaan voor het sparen van oevers bij onderhoud in het voorjaar en in de zomer. Met de provincie Fryslân werkten we aan ecologisch onderhoud van vaarwegen. De veldmedewerker biodiversiteit zorgt voor verbinding tussen het kantoor en de uitvoering buiten. De afgelopen periode zijn diverse projecten uitgevoerd. Voorbeelden zijn een pilot met extensief maaibeheer op RWZI-terreinen, extensief maaibeheer op gemaalreinen, zaadmengsels voor waterkeringen en overige terreinen, stoppen met kunstmestgebruik op plekken waar dat kan zoals binnendijkse bermen en een pilot de afvoer van hekkelspecie naar lokale boeren om compost te maken.

Een aandachtspunt is dat het onderhoud op onze eigen terreinen nog niet altijd verloopt volgens de afspraken uit ons uitvoeringsprogramma biodiversiteit. We werken eraan om duidelijke afspraken te maken met de partijen die dit onderhoud uitvoeren, zodat het onderhoud uitgevoerd wordt volgens ons uitvoeringsplan.

We beschermen en verbeteren de kwaliteit van het oppervlaktewater Voortgang maatregel

De uitwerking van deze actie is opgenomen in de opgave watersystemen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave strategie en omgeving opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct ingedeeld, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven. Met betrekking tot de investeringen zijn de geplande investeringen voornamelijk opgenomen bij opgave strategie en omgeving. Als duidelijk is welke projecten of programma's we met dit geld gaan financieren, dan hevelen we de investering over naar de desbetreffende opgave.

bedragen x € 1.000

Opgave	Jaarrekening 2024	Actuele begroting 2024	Oorspronkelijke begroting 2024	Vershil actuele begroting - jaarrekening
Bestuur	-3.696	-3.631	-7.685	-65
Eigen plannen	-2.295	-2.783	-2.449	488
Externe communicatie	-791	-732	-96	-59
Plannen van derden	-717	-841	-1.089	124
Netto resultaat opgave	-7.498	-7.987	-11.318	489
* Centralisatie van overhead	0	-1.481	0	1.481
Totaal resultaat opgave	-7.498	-9.468	-11.318	1.970

* In december 2024 heeft het algemeen bestuur een budgetwijziging vastgesteld in relatie tot centralisatie van overhead binnen Bedrijfsvoering.

Toelichting op Wat heeft het gekost?

Het netto resultaat van de opgave bedraagt € 489.000 positief. De grootste afwijkingen worden per beleidsproduct toegelicht.

Eigen plannen

De middelen voor thema en gebiedsgerichte plannen met als beleidsthema's Waterbeheerplan en Klimaatadaptatie en -mitigatie hebben onderbesteding van € 488.000. Het gaat daarbij met name om onderzoeks- en adviesbudget door derden. In een aantal trajecten is het inhuren van consultants niet nodig gebleken doordat we de benodigde expertise met eigen medewerkers hebben kunnen invullen.

Plannen van derden

De kosten aan internationale samenwerking en ondersteuning vallen lager uit door aanpassing van de toerekening. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 124.000.

Investerings

In onderstaande tabel zijn in de kolom Begroot krediet 2024 de verwachte investeringskredieten voor 2024 weergegeven. Deze investeringen zullen in de toekomst tot kapitaallasten (afschrijving en rente) gaan leiden in de exploitatie. De kolom Verstrekkingen 2024 geeft de daadwerkelijke verstrekkingen weer. Het verschil tussen Bruto en Netto kan verklaard worden door bijdragen van derden die wij ontvangen voor de projecten die wij uitvoeren, denk hierbij aan subsidies, bijdragen van derden of co-financiering.

bedragen x € 1.000

Opgave Strategie en omgeving	Begroot krediet 2024		Verstrekkings 2024		Verschil	
	Bruto	Netto	Bruto	Netto	Bruto	Netto
Emissieloos, energieneutraal en duurzaam	5.000	5.000	3.000	3.000	2.000	2.000
Klimaatadaptatiepad	500	500	250	250	250	250
Eindtotaal	5.500	5.500	3.250	3.250	2.250	2.250

Toelichting op Investerings

Vooruitlopend op de Routekaart Klimaatneutraal en Circulair, die naar verwachting in het voorjaar van 2025 gereed is, zijn alleen kredieten verstrekt aan projecten die al zijn voorbereid zoals Zon op RWZI, hergebruik Effluent SOI en laadinfra hoofdkantoor. Het resterende krediet van € 2.250.000 wordt doorgeschoven naar de komende jaren, zodat dit past bij de projecten die afkomstig zijn uit de Routekaart.

Voor wat betreft het Klimaatadaptatiepad zijn er in het veld nog onvoldoende aanhaakpunten om voldoende projecten te starten waardoor de beschikbare middelen niet volledig besteed zijn.

